

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2015-02-06

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Kristina Ståhl och Agneta Bäcklund.

Brottsbekämpande myndigheters tillgång till informationssystemet för viseringar (VIS)

Enligt en lagrådsremiss den 22 januari 2015 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Anna Westin.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

24 §

I paragrafen anges under vilka förutsättningar den centrala åtkomstpunkten får genom direktåtkomst söka uppgifter i informationssystemet för viseringar (VIS). Vad som avses med "den centrala åtkomstpunkten" anges inte i lagen.

Av lagrådsremissen (s. 27 f.) framgår att medlemsstaterna ska utse de nationella brottsbekämpande myndigheter som ska ges tillgång till uppgifter i VIS. Dessa ska dock inte ha någon egen möjlighet att söka uppgifter i VIS utan de ska vända sig till en central åtkomstpunkt som sedan ska genomföra själva sökningen. Avsikten är att Polismyndigheten ska vara Sveriges centrala åtkomstpunkt. Polismyndigheten ska också - tillsammans med Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen – vara behörig att begära sökningar i VIS. Tanken är att dessa frågor ska regleras på förordningsnivå.

Enligt Lagrådets mening är bestämmelserna i den föreslagna 24 § svårlästa och kan ge en missvisande bild av hur systemet ska fungera. Den föreslagna lagtexten ger intrycket av att ”den centrala åtkomstpunkten” är den som både initierar och genomför sökningen om åtkomstpunkten själv har behov av de uppgifter som ska eftersökas. Att åtkomstpunkten i själva verket endast ska fungera som en kanal för inhämtande av uppgifter som andra myndigheter har behov av framgår inte. Vidare gör användningen av benämningen ”den centrala åtkomstpunkten”, utan någon förklaring av vad som avses med detta, att läsaren ställer sig undrande till vad som avses med detta begrepp.

Lagrådet anser att det av lagen bör framgå att en sökning i VIS får göras endast på begäran av en behörig myndighet. Enligt Lagrådets mening bör det vidare i paragrafen införas en bestämmelse som tydliggör att regeringen beslutar om vilka myndigheter som ska vara behöriga respektive ska fungera som central åtkomstpunkt.

Paragrafen skulle kunna ges exempelvis följande lydelse.

På begäran av behöriga myndigheter får uppgifter sökas i informationssystemet för viseringar (VIS), om det i enskilda fall finns skäl att

anta att uppgifter i systemet väsentligen kan komma att bidra till att utreda ett sådant terroristbrott eller annat grovt brott som omfattas av definitionerna i artikel 2.1 i VIS-rådsbeslutet.

Detsamma gäller om det i enskilda fall finns skäl att anta att uppgifter i systemet väsentligen kan komma att bidra till att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott som anges i första stycket.

Informationen ska sökas genom en central åtkomstpunkt med direktåtkomst till VIS. Regeringen förordnar vilken myndighet som ska upprätthålla funktionen som central åtkomstpunkt, samt vilka myndigheter som ska vara behöriga att begära sökning.